

ANSGAR SOLHEIM
Nordsjøvegen 180
4352 KLEPPE

Trondheim, 05.04.2022

Dokkar ref.:

Vår ref. (oppge ved svar):
2022/1197

Sakshandsamar:
Pål Foss Digre

Vedtak i klagesak om etablering av dreneringsgrøft i Orrevatnet naturreservat

Vi viser til klagen på vedtak frå Statsforvaltaren i Rogaland av 3. januar 2022. Klagesaka vart oversendt frå Statsforvaltaren 14. januar 2022.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettheld vedtaket frå Statsforvaltaren i Rogaland. Du får dermed ikkje løyve til å etablere ny gröft i Orrevatnet naturreservat.

Vedtaket er fatta etter forskrift om fredning av Orrevatnet som naturreservat og forvaltningslova § 34 fjerde ledd.

Bakgrunn for saka

Du søkte 3. september 2021 om dispensasjon frå vernereglane for Orrevatnet naturreservat for å grave ei open gröft på eigedomen din, gnr./bnr. 42/10 i Klepp kommune. Du skriv i søknaden at det til tider har vore problem med vatn på dyrkamark som ligg nærme vasspegelen. Dei eksisterande grøftene ligg under vatn i september og oktober. Ei ope gröft langs skiftet mot naboeigedommen vil få trykket frå Orrevatnet til å minke og gje ei betre drenering i området der det er problem.

Statsforvaltaren i Rogaland fatta 3. januar 2022 vedtak om å avslå søknaden. Statsforvaltaren viser til at tiltaket i utgangspunktet er i strid med vernereglane, og at du difor må ha dispensasjon. Dei meiner graving av ei gröft vil vere negativt for verneformålet fordi den vil vera til skade for vassplantar, som til dømes mjukt havfruegras og kransalgar, og på grunn av forstyrning av fuglelivet. Statsforvaltaren viser òg til at vasskvaliteten til Orrevatnet er kategorisert til "dårleg økologisk tilstand" og at dette hovudsakeleg skuldast avrenning frå landbruket. Å etablere nye grøfter ut i vatnet vil kunne forverre tilstanden.

Grunngjevinga for klagen

Du klagar på vedtaket i brev av 13. januar 2022. I klagen skriv du at søknaden er grunngitt landbruksfagleg, men at Statsforvaltaren ikkje har gjort ei landbruksfagleg vurdering. Etter di vurdering er det å grøfte både god agronomi og eit godt miljøtiltak. Ei ope gröft er eit betre miljøtiltak enn ei lukka gröft. Du meiner òg at Statsforvaltaren skulle ha vist til jordlova.

Om det er ønskeleg kan du godta at grøfta skal renne ut i området mellom dyrkajorda og steinrøysa utanfor som fungerer som reinsepark.

Statsforvaltaren si vurdering av klagen

Statsforvaltaren i Rogaland har vurdert saka på nytt i samsvar med regelen i forvaltningslova § 33. Dei har ikkje endra eller oppheva vedtaket sitt, og sendte difor saka til Miljødirektoratet for avgjerd.

I oversendingsbrevet skriv Statsforvaltaren at dei er einige i at grøfting i nokre høve kan reknast som eit godt miljøtiltak av di det kan redusere utslepp av klimagassen lystgass. I dette høvet legg dei likevel større vekt på at inngrepet svekker natur-, vassdrags- og verneverdiane i Orrevatnet naturreservat. Statsforvaltaren viser til tilstanden i Orrevatnet ligg på grensa til å gå frå "dårleg" til "svært dårleg" med omsyn til fosforinnhald. Nye grøfteutlaup vil auke den samla belastninga på vatnet, og bidra til at Orrevatnet som heilheit får dårlegare økologisk tilstand. Sjølv om ein reinsepark vil redusere innhaldet av næring og partiklar som renn ut samanlikna med ei ureinsa grøft, vil etablering av nye grøfteutlaup uansett vere negativt for vasskvaliteten.

Miljødirektoratet sine vurderingar

Miljødirektoratet er klageinstans i saka, og kan difor prøve alle sider av den. Vi kan ta omsyn til nye omstende og til forhold som ikkje er tatt opp i klagen.

Kordan forstår vi søknaden?

Du søker om å få etablere ei ny grøft frå eigedommen din og ut i Orrevatnet naturreservat. Du er innstilt på at grøfta skal ha utløp i ei steinrøys som fungerer som reinsepark inne i reservatet. Bakgrunnen for at du vil etablere grøfta, er at delar av landbruksjorda di ned mot Orrevatnet har problem med høg vasstand, særleg på hausten.

Kva reglar gjeld for søknaden?

Grøfta du vil etablere, vil ende opp innanfor grensene til Orrevatnet naturreservat.

Naturreservatet vart etter forskrift om fredning av Orrevatnet som naturreservat punkt III oppretta for ta vare på eit internasjonalt viktig våtmarksområde med naturleg tilhøyrande vegetasjon og dyreliv. Området har eit spesielt rikt og interessant plante- og dyreliv. Reservatet har viktige funksjonar for fuglelivet heile året. I tillegg til dei store ornitologiske verneverdiane finnest det interessante floristiske element, som blant anna plantene soleiegro, bustsivaks og mjukt havfruegras.

Etter forskrifta punkt IV nr. 3 må det ikkje settast i verk "tiltak som kan endre de naturgitte forhold" innanfor reservatet. "Drenering" mellom eksempla forskrifta gjer på tiltak som er forbode. Vi legg difor til grunn at graving av grøft, slik du søker om, i utgangspunktet er forbode i Orrevatnet naturreservat. Du kan dermed berre gjennomføre tiltaket, dersom du får dispensasjon frå forbodet.

Etter forskrifta punkt V nr. 2 kan forvaltningsstyresmakta gje løyve til "etablering av nye grøfter for drenering av tilgrensende arealer". Når forskrifta seier at forvaltningsstyresmakta "kan" gi

løyve, inneber det at ein søkar *ikkje* har rettskrav på løyve. Forvaltningsstyresmakta må gjera ei skjønsvurdering der ein veg fordelar opp mot ulemper, når ein avgjer om det skal gjevast løyve eller ikkje. Når forskrifta har ein eigen regel om at forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til nett dette tiltaket, ligg det likevel ein peikepinn om at trengst ein klar grunn til for at ein søknad skal ende i avslag.

Veging av omsyna for og mot eit løyve

Vi legg til grunn at hovudformålet med grøfta du vil etablere er å drenere jordbruksareal utanfor reservatet. Unntaket i forskrifta punkt IV nr. 2 kan derfor brukast. Spørsmålet blir difor om skjønsvurderinga tilseier at vi ikkje bør gje løyve i saka her.

Det som i første rekke talar for å gje løyve er at grøfta vil gje betre produksjonsforhald på landbruksjorda di og dermed gje betre økonomi for garden. Vi forstår det likevel slik at arealet har vore drive som landbruksjord utan denne grøfta sidan lenge før Orrevatnet naturreservat vart etablert. Det er ikkje opplysningar i saka som tilseier at det har hendt noko nytt no som gjer problema med høgt vasspegel verre enn dei har vore før. Sjølv om landbruksfaglege omsyn kan tale for at de får lov til å etablere grøfta, legg vi til grunn at tiltaket ikkje er avgjerande for om eigedommen kan drivast eller ikkje.

Drenering er vidare eit godt tiltak for å redusere utslepp av klimagassen lystgass frå landbruket. Drenering av akkurat dette arealet vil likevel ha lite å seie for dei totale utsleppa av klimagassar, og ikkje bety meir enn eit tilsvarande tiltak på eit anna areal utanfor naturvernområde. Omsynet til å få ned klimagassutsleppa er dermed ikkje eit sterkt argument for at de skal få lov til å grøfte akkurat her.

Det som i første rekke talar mot å gi løyve er det at tiltaket vil auke avrenninga av plantenæringsemne, særleg fosfor, og partiklar til Orrevatnet. Auka innhald av plantenæringsemne vil føre til auka algeproduksjon i vatnet. Både dette og auka innhald av partiklar vil vere negativt for truga planter i reservatet, som til dømes mjukt havfruegras og kransalgar. Etablering av grøfta vil dermed påverke verneverdiane negativt.

Også her kan det likevel argumenterast med at utsleppa frå akkurat *denne* grøfta ikkje vil ha mykje å seie i det totale bildet. At ein i verneforskrifta har opna for at forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til å etablere nye grøfter, tilseier òg at dei normale negative følgene av slik grøfting vanlegvis ikkje skal vere eit avgjerande moment mot å gje løyve.

Når Miljødirektoratet likevel legg avgjerande vekt på dei negative følgene med avrenning i denne saka, er det fordi Noreg gjennom vassdirektivet har forplikta seg til å sette miljømål for vassførekomstane og til å jobbe for at desse måla blir oppnådd.

Orrevatnet er per i dag registrert med "dårleg" økologisk tilstand i Vann-nett. Bakgrunnen for dette er mellom anna at fleire delindeksar for planteproduksjon har skåren "dårleg", medan siktedjupet er skåra som "svært dårleg" og totalfosforen er skåra til "dårleg". Den viktigaste påverknadsfaktoren er avrenning frå dyrkamark. Rogaland fylkeskommune, som er vassregionstyresmakt, har sett eit mål om at Orrevatnet skal nå "god" økologisk tilstand i

perioden 2027-2033. For å nå dette målet, har fylkeskommunen sett i verk fleire tiltak som skal redusere avrenninga frå landbruket.

Eit løyve i saka her vil motverke tiltaka til fylkeskommunen og gjere det vanskelegare å nå målet for Orrevatnet naturreservat. I denne situasjonen, meiner Miljødirektoratet omsynet til å ikkje auke avrenninga veg tyngre enn argumenta for å gje løyve.

Vi meiner difor vedtaket frå Statsforvaltaren har eit rett resultat og stadfestar vedtaket.

Klagerett

De kan ikkje klage på dette vedtaket.

Helsing
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleiar

Pål Foss Digre
seniorrådgjevar

Kopi til:

STATSFORVALTAREN I ROGALAND

Postboks 59

4001

Stavanger